

Musea i Sogn og Fjordane – fellesmagasin Ramstad

Kulturrådets vurdering

Musea i Sogn- og Fjordane har store utfordringer med samlingsforvaltningen som følge av mangel på tilfredsstillende magasiner. Museet har de senere årene i tillegg måttet prioritere organisatoriske utfordringer. Museet mangler vedtatte planer for formidling, forskning og samlingsforvaltning, og rapporteringen for aktiviteten i 2016 viser at resultatene på disse feltene ikke er tilfredsstillende. Det er derfor positivt at museets strategi de neste årene er å prioritere de faglige oppgavene sterkere.

MiSF har store samlinger av gjenstander og bygninger, både i tall og i forhold til antall årsverk og total økonomi i museet. I tillegg forvalter museet den nest største samlingen av farkoster i det nasjonale museumsnettverket, også i forhold til antall årsverk. Museet forvalter også kulturlandskap og hageanlegg. Behovet for magasin er tydelig formidlet fra museet gjennom rapporteringen til KUD og Kulturrådet de senere år. Vedlagt søknaden ligger også ABM-utviklings tilstandsvurdering fra 2007 som konkluderer med til dels dårlige og ikke tilfredsstillende lagringsforhold og klimatiske forhold. Forholdene har ifølge museets rapportering de seneste årene ikke blitt bedre siden den gang. Det rapporteres for 2016 at 25 pst. av gjenstandene oppbevares under forhold som karakteriseres som «ikke tilfredsstillende», ytterligere 33 pst. av samlingen under «dårlige» forhold. Samlet gir dette en situasjon der nær 60 pst. av museets samlinger oppbevares under forhold som ikke er akseptable.

Bygget som museet har kjøpt kan dekke museets umiddelbare behov for bedre oppbevaring av samlingene, og på sikt bli et godt sted å forvalte samlingene. Det er spesielt landbruksgjenstander og -maskiner, store museumsobjekter og båter som er planlagt oppbevart i dette bygget, men på befaringen åpnet museet for at det kan ta imot gjenstander fra alle museets arenaer og vil utarbeide en plan dette. Fotosamlingen er oppbevart i Sogn og Fjordane fylkesarkiv inntil videre.

Kulturrådets kvalitetsvurderinger av museenes arbeid med samlingsforvaltning skiller mellom samlingsutvikling, oppbevaringsforhold, bevaring, sikring, dokumentasjon, bygningsvern og vedlikehold, forvaltning av anlegg, kulturlandskap, hager etc. Samlet vurderes MiSF sitt arbeid med dette feltet som under middels tilfredsstillende, med unntak av digitalisering av samlingene der museet har oppnådd relativt gode resultater siste året. Sett i lys av plassmangel og store etterslep på tilfredsstillende registrering er det Kulturrådets vurdering at det er problematisk at så mye som 3,4 pst. av gjenstandssamlingen ved utgangen av 2016 kan tilskrives tilvekst siste fem år. Mer magasinplass er en forutsetning for å kunne håndtere tilveksten til museet, men også nødvendig for å ta bedre vare på samlingene som museet har ansvar for å forvalte i dag.

Før planene for bygget blir endelig bestemt bør museets samlinger gjennomgås og plan for innsamling, registrering/katalogisering, bevaring og sikring være utarbeidet. Museet er i gang i med dette planarbeidet og har lagt inn noen midler til dette i forbindelse med prosjekteringen for bygget. På denne måten vil byggets utforming kunne svare på de reelle behovene på en best mulig måte. Bygget er i god stand, og inntrykket fra befaringen er at

museet har et godt utgangspunkt for oppbevaring av større gjenstander allerede i dag. Museet har flyttet inn en del båter for mellomlagring. Den store takhøyden i første etasje gir muligheter for å lagre båter i høyden og bygget vil ha stor kapasitet uten at dette er regnet på i detalj. De vedlagte skissene og budsjettet viser at det så langt ikke er tenkt noen større endringer av byggets fasade. Museet har i utgangspunktet tenkt å beholde fasaden uendret, men sikre bygget på innsiden. På befaringen stilte Kulturrådet spørsmål om nærmere planer for sikring, blant annet nivå av skallsikring og kvalitet på vegger og vinduer. Med en heldekkende kledning uten vinduer, vil grunnlaget for en god skallsikring være bedre. En endring av museets opprinnelige plan for fasaden vil kunne få budsjettmessige konsekvenser.

Siden 2007 har museet vurdert ulike løsninger på den uholdbare magasinsituasjonen, som oppgradering av eksisterende bygg og muligheten for et nytt museumsbygg i tilknytning til Sunnfjord Museum, jf. egen søknad om dette fra Sogn og Fjordane fylkeskommune til prosjektet Kløften i Movika. Det sistnevnte forslaget inkluderer ca. 1000 kvm magasin, uten at gjenstandstyper og -omfang er beskrevet særlig inngående. Museet har holdt av et areal på samme størrelse i industribygget på Ramstad som kan gjøres om til magasin, om prosjektet i Movika ikke realiseres. Oppgradering av dette arealet er ikke tatt med i det totale budsjettet for investeringer i bygget.

Det er Kulturrådets vurdering at museets magasiner kan ha fordeler av å være samlet i ett bygg. Dette vil innebære at industrilokalene i Angedalen oppgraderes til fullverdige magasiner for alle deler av museets gjenstandssamlinger, med god standard på sikring, klima, infrastruktur og logistikk. Denne løsningen vil være kostnadseffektiv i forhold til en delt løsning der det også etableres et magasin i et nybygg i Movika/Kløften.

Romplanen som er foreslått virker hensiktsmessig i forhold til den planlagte bruken. Gjenstandsarbeidet vil kunne ha en god flyt gjennom ulike soner og alt samlet på ett nivå, og med god adkomst til de ulike magasin typene. Hvordan magasinene skal innredes vil museet måtte komme tilbake til når behovsanalysen er klar, men det er satt av 1,75 mill. kroner til reoler av to slag inkludert to trucker. Avtrekk og trykkluftanlegg til et konservatorverksted er lagt inn under VVS. Mer detaljert oversikt må museet komme tilbake til når skissene blir til mer detaljerte tegninger. For øvrig virker investeringsbudsjettet realistisk i forhold til dagens målsetting om et nøkternt og funksjonelt magasinbygg. Personalfasilitetene har et potensiale for flere ansatte enn den ene magasinforvalteren som museet til hittil har planlagt at skal ha fast tilhold i bygget. De fysiske forholdene ligger til rette for å samle et større fagmiljø i bygget. I 2. etg. er det areal til 12 kontorer i tillegg til et romslig møterom. På befaringen kom det fram at museet så muligheter for å innrede en hybel for prosjektarbeidere eller ansatte.

Med lange avstander mellom avdelingene, er dette en fornuftig tanke. Når det gjelder finansieringsplan er det en enkel modell som er valgt. Museets egenandel er kjøpesummen og lånefinansieringen. Resten skal være statlig bidrag. Det er ikke lagt opp til tilskudd fra fylkeskommunen og/eller fra øvrige kommuner i Sogn og Fjordane. Fylkeskommunens hovedprioritet er nytt museumsbygg i Movika. De årlige driftskostnadene er beregnet til 3,75 mill. kroner, og museet søker om en økning av tilskuddet fra staten på kr 2,25 mill. kroner fra 2018. Fylkeskommunen har redusert driftstilskuddet til museet i perioden 2015-2017 med 2,6

mill. kroner. Det gjør det vanskelig å dekke økte driftskostnader. Det er derfor grunn til å spørre om det er mulig å beregne lønnsomheten for museet på sikt ved å satse på ett fellesmagasin fremfor flere mindre og ikke tilfredsstillende magasiner. Innsparinger ved at tidligere magasiner blir tømt og ikke trenger å driftes er ikke omtalt.

Generelt savner Kulturrådet bedre vurderinger av hvilke krav til sikring og oppbevaringsforhold som skal legges til grunn (relativ luftfuktighet, temperatur, luftforurensing, lysforhold, insektsanering). Vi anbefaler at museet jobber videre med følgende punkter i arbeidet med prosjektet:

- Mer detaljert behovsanalyse, tilstandsvurdering og prioritering av dagens samlinger.
- Analyse og utarbeiding av kravspesifikasjoner til sikring av hele bygget i tillegg til innvendig sikring av de enkelte magasinene.
- Analysere og utarbeide krav til klima og lys.
- Vurdering av videre bruk av dagens magasiner og det planlagte magasinet i Movika.

Ut fra en samlet vurdering er Kulturrådet positive til planene for et nytt fellesmagasin. Industribygget gir et godt utgangspunkt for å etablere et magasin med en god standard. Et fellesmagasin for museet vil ha positive ringvirkninger både i forhold til forvaltning av samlingene og museet som museumsfaglig organisasjon. Vi har pekt på fordelene ved å satse på ett samlet fellesmagasin med høy standard. Vi mener derfor at det er behov for en fornyet vurdering av om nybygget i Movika bør realiseres med et magasin.